

KOŃSKI RYNEK I PAŁAC W KORONIE

Plac Wacława [s. 71 J6]

Stare Miasto i niezależne od niego administracyjnie Nowe Miasto łączył nigdyś niewielki most (mústek) zawieszony nad fosą oddzielającą oba założenia miejskie. Dzisiaj pozostała po nim tylko nazwa krótkiej uliczki – **Na mústku** [s. 71 J6]. Podobnie nazwano

również pobliską stację metra Mústek, usytuowaną w miejscu, gdzie ulica Na Příkopě dochodzi do placu Wacława.

Plac Wacława (Václavské náměstí) [s. 71 J6] to obok placu Karola i placu Siennego, jeden z głównych rynków

Nowego Miasta, założonego przez cesarza Karola IV Luksemburskiego jako samodzielny organizm miejski. Ze Starym Miastem łączyła je kładka nad nieistniejącym już strumykiem, po której do dzisiaj pozostała tylko nazwa ulicy – Na Mústku. W miejscu, gdzie teraz stoi budynek Muzeum Narodowego, do 1875 r. znajdowało się jedno z wejść na teren Nowego Miasta – XIV-wieczna Brama Końska, zwana też bramą św. Prokopa. Jej nazwa, a także dawna nazwa placu Wacława – Rynek Koński (Koňský trh), wiązała się z targami końskimi, które odbywały się tu od czasów średniowiecznych aż do 1877 r. W XIX w. rynek i okolice obiekty całkowicie przebudowano. Plac o długości 750 m i szerokości od 48 do 63 m przypomina raczej ulicę z zieleńcem pośrodku. Obecnie otoczony jest okazałymi XIX- i XX-wiecznymi kamienicami. W większości z nich znajdują się hotele, restauracje, kluby, i sklepy. Pięknie oświetlony plac szczególnie interesująco wygląda wieczorem, oglądany z rampy wejściowej Muzeum Narodowego. Warto pamiętać, że w listopadzie 1989 r. na placu Wacława odbywały się wiece protestacyjne przeciw rządowi komunistów, które były wstępem do aksamiłnej rewolucji.

Na górnym krańcu placu Wacława znajduje się okazały budynek **Muzeum Narodowego (Národní muzeum)** [s. 71 J7], najstarsza i największa czeska placówka muzealna. Początkowo nie miała ona własnej siedziby, toteż rozpisano konkurs na najlepszy, odpowiadający potrzebom projekt. Wygrał go architekt Josef Schulz. W latach 1885–1890, w miejscu dawnej Bramy Końskiej, wzniesiono neorenesansowy obiekt o 104-metrowej fasadzie, która w najwyższym punkcie głównej kopuły osiąga wysokość 70 m. Fasadę zdobią liczne rzeźby – na rampie wejściowej ustawiono m.in. alegorie Czech, Moraw, Śląska, Łaby i Wéltawy, a także personifikacje historii, literatury i nauk przyrodniczych. W przestrzennym wnętrzu budynku znajduje się wspaniała kładka schodowa z przeszklonym dachem oraz bogatymi dekoracjami. Niestety zbiory muzealne nie są już tak pomyślowo eksponowane. Mimo tego defektu muzeum warto odwiedzić – można w nim poznać najwcześniejsze dzieje Czech i Moraw, obejrzeć zbiory mineralogiczne, paleontologiczne, zoologiczne i antropologiczne. Znajduje się tu również Panteon, reprezentacyjne miejsce placówki. Na powierzchni 400 m², pod

Pomnik św. Wacława przed Muzeum Narodowym [s. 71 J7]

Plac Wacława

Nosorożec i żyrafa w Muzeum Narodowym

przeszkloną kopułą ustawiono posągi i popiersia osób zasłużonych dla czeskiej sztuki, kultury i nauki.

Muzeum Narodowe, Václavské náměstí 68, tel. +420 224 497 111, w–ix 10.00–18.00, x–iv 9.00–17.00, bilet normalny 120 Kč, ulgowy 70 Kč, rodzinny 150 Kč, dzieci do lat 6 wstęp wolny, trzydniowy bilet do wszystkich obiektów Muzeum Narodowego 160 Kč, ulgowy 80 Kč, rodzinny 200 Kč, dzieci do lat 6 wstęp wolny

Jednym ze znanych i rozpoznawanych symboli Pragi jest **pomnik św. Wacława (památník sv. Václava)** [s. 71 J7], ustawiony w 1912 r. w górnej części placu. Autorem odlanego z brązu monumentu jest wybitny XIX-wieczny czeski rzeźbiarz, Josef Václav Myslbek. Kompozycja przedstawia świętego konno, obok niego stoją patroni Czech – nieco z przodu św. Ludmiła i św. Prokop, a z tyłu św. Agnieszka i św. Wojciech. Monument waży 55 ton i ma ponad 7 m wysokości. Obok, przed Muzeum Narodowym znajduje się **miejsce pamięci Jana Palacha i Jana Zajca** [s. 71 J7], zaprojektowane w formie krzyża wkomponowane w bruk. Obaj studenci zginęli w 1969 r.

dokonałi samospalenia w proteście przeciwko agresji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację i apatii czeskiego społeczeństwa. Wielotysięczna manifestacja w dniu pogrzebu Pałacha przekształcała się w masowy protest przeciwko okupacji kraju.

W połowie długości placu uwagę przyciąga wspaniały secesyjny budynek **hotelu Evropa** (nr 25) [s. 71 J6]. Wyróżnia się półokrągłym szczytem, który wieńczy złożone figury Europy i jej dwóch towarzyszek podtrzymujących kulę ziemską. Bogate secesyjne dekoracje fasady i wnętrz budynku pochodzą z 1905 r. Warto wiedzieć, że w ówczesnej przebudowie obiektu brał udział Ladislav Šaloun, autor m.in. pomnika Jana Husa na Rynku Staromiejskim. Wnętrze budynku zachwyca pieczołowicie odrestaurowanymi wielopiętrowymi holami, salami restauracyjnymi i kawiarnianymi, oraz eleganckimi pokojami gościnnymi, w których z łatwością wyczuwa się klimat charakterystyczny dla początku XX w. Po tej samej stronie placu można również odnaleźć secesyjny budynek **hotelu Zlatá**

Husa (nr 7) [s. 71 J6]. Innym przykładem secesji jest gmach wydawnictwa i drukarni **Melantrich** (nr 36). Z jego balkonu w 1989 r. przemawiali przeciwnicy komunistycznych władz Czechosłowacji, a wśród nich Václav Havel, pisarz, dramaturg i polityk, późniejszy prezydent Republiki Czeskiej. Obok, na rogu Štěpánskiej stoi **pałac Lucerna** [s. 71 J6] z 1906 r., jeden z pierwszych budynków Pragi o żelazobetonowej konstrukcji, wzniesiony w stylu określanym jako przejściowy pomiędzy secesją a moderną. Interesującym przykładem secesji jest również **Peterkúv dům** (nr 12) [s. 71 J6] z 1899 r., zdobiony stiukami i rzezbami Stanislava Suchardy.

Do interesujących budynków przy placu Karola należy zaliczyć także **Dom Wielha (Wielhův dům, nr 34)** [s. 71 J6] o neorenesansowej fasadzie zwieńczonej osmioboczną wieżyczką. Można go odnaleźć niemal naprzeciwko hotelu Evropa. Jego frontową elewację pokrywają malowidła wykonane według projektów Mikuláša Aíša, m.in. przez Ladislava Nováka i Arnošta Hofbauera. Natomiast jednym z najlepszych przykładów czeskiego funkcjonalizmu jest **dom handlowy Baťa** (nr 6) [s. 71 J6], wzniesiony w latach 30. XX w. Z tego samego okresu pochodzi **pałac Fenix** (nr 54 i 56) [s. 71 J7], jedna z pierwszych praskich budowli wzniesionych w stylu konstruktoryzmu. Na rogu ulicy Na Příkopě uwagę przechodniów i turystów zwracają też **pałac Korona** (nr 1) [s. 71 J6] z 1914 r. z narożną wieżą ozdobioną koroną, i prawie naprzeciwko, w narożniku ulicy Na Mústku obiekt z lat 80. XX w., zaprojektowany w stylu postmodernizmu.

Tuż obok placu Wacława stoi neorenesansowy budynek **Praskiej Opery Państwowej (Státní opera Praha)** [s. 71 K7] z 1888 r. Jego frontowa elewacja ozdobiona jest kolumnadą zwieńczoną trójkątnym frontonem z rzezbami o tematyce mitologicznej. Wzniesiony jako scena Nowego Teatru Niemieckiego, w repertuarze miał przede wszystkim opery. Warto wiedzieć, że m.in. odbyła się tu światowa premiera „Elektry” Richarda Straussa (1910 r.), występowały takie gwiazdy, jak włoski śpiewak, król tenorów, Enrico Caruso. Po II wojnie światowej obiekt upaństwowiono – obecnie jest głównym teatrem operowym Pragi.

Pałaca Opera Państwowa, Wilsonova 101/4, tel. +420 296 117 111